

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «УКРАЇНСЬКА АРХЕОЛОГІЯ: ЗДОБУТКИ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

Доповідь І. І. Короста «Проблеми та перспективи збереження й вивчення археологічних об'єктів, що входять до складу Історико-культурного заповідника «Більськ»

7—8 лютого 2020 р. на базі Навчально-наукового Інституту історії та філософії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Українська археологія: здобутки, сучасний стан та перспективи».

Подія стала закономірним наслідком відновлення практики планомірних археологіч-

них досліджень. Із поживленням проведення розвідок і стаціонарних розкопок на пам'ятках Сумщини, а відповідно розширенням матеріальної бази, зростає інтерес до висвітлення й подальшого вивчення археологічної спадщини цього регіону. У 2012 р. зусиллями Путивльського історико-краєзнавчого заповідника й Інституту археології Національної академії наук України створено Путивльську археологічну експедицію під керівництвом Д. В. Каравайка. Основним напрямом її діяльності є обстеження й подальше дослідження пам'яток скіфського часу середньої течії р. Сейм. У 2012—2016 рр. було проведено археологічні розвідки на теренах окресленого регіону, відзнято топографічні плани. Встановлено основні етапи розвитку поселенської структури ранньої залізної доби: VI — перша половина V ст. до н. е. — час заселення та пік розвитку, друга половина V—IV ст. до н. е. період занепаду, вочевидь, пов'язаний із природними катаклізмами. Із 2017 р. розпочато стаціонарне вивчення городища Ширяєве. На майданчику зафіксовано три хронологічні горизонти. Встановлено факт функціонування цієї пам'ятки Путивльського Посейм'я і у пізньоскіфській період.

Із 2014 р. Більська археологічна експедиція ІА НАН України під керівництвом Д. С. Гречко, спільно з групою «Охорони історико-культурної спадщини» та «Зводу пам'яток історії та культури України. Сумська область» при управлінні культури і туризму Сумської ОДА, а також Охтирським краєзнавчим музеєм провела масштабні розвідки на пам'ятках ранньої залізної доби Сумщини. Виконано секційний перетин Куземинського укріплення Більського городища, уточнено плани могильників Солод-

Пленарне засідання. Загальне фото аудиторії

ка та Стайчин Верх. Значну увагу було приділено поселенській структурі регіону, а саме городищам Сосонка, Бездрик, Токарі, Зарічне 2, Хвойне та Велике Ворожб'янське.

Логічним результатом відновлення плано-мірного вивчення пам'яток археології Сумщини стало проведення круглого столу 17 січня 2019 р. на базі Сумського державного педагогічного університету ім. С. А. Макаренка щодо поточного стану і перспектив вивчення археологічної спадщини регіону. Було створено Сумський осередок ВГО «Спілка археологів України».

2020 року вдалося провести широкомасштабну Всеукраїнську науково-практичну конференцію з міжнародною участю. Організаційний комітет склали представники Міністерства освіти і науки України, Сумського державного педагогічного університету ім. С. А. Макаренка, Інституту археології НАН України, Спілки археологів України, Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя, Навчально-наукового інституту історії та філософії. Варто відзначити особистий внесок Ю. В. Подрез в якісну організацію конференції і видання збірника матеріалів у стислі терміни.

Доповідь Д. В. Каравайка «Городище Ширяєве: попередні результати досліджень»

Доповідь Д. С. Гречка «Дослідження Більської археологічної експедиції ІА НАН України на Сумщині (2014—2018 рр.)»

Досить багатоваріабельними доповідями охоплено широкий археологічний контекст, що сприяло формуванню цілісної картини щодо здобутків сучасної археологічної науки на теренах України. Були задіяні доповідачі з 36 установ наукового, освітнього, музейного, пам'яткоохоронного спрямування та громадських організацій, а саме Інституту археології НАН України, Інституту керамології Інституту народознавства НАН України, Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН, Науково-дослідного інституту українознавства, ВГО «Спілка археологів України», Національної спілки краєзнавців України, Управління культури Сумської ОДА, Історико-культурного заповідника «Більськ», Державного історико-культурного заповідника у м. Путивль, Державного історико-культурного заповідника у м. Луцьк, Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника, Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав», Обласного комунального закладу «Харківський науково-методичний центр охорони культурної спадщини», Музею археології ХНУ ім. В. Н. Каразіна, Одеського археологічного музею НАН України, Регіонального музею в м. Конін, КЗ «Слов'янський краєзнавчий музей», Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН, Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка, Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя, Національного університету «Кієво-Могилянська академія», Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, Східноукраїнського національного університету ім. Во-

лодимира Даля, Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, Донецького національного університету ім. Василя Стуса, Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка, КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР, Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка, Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка, Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини, Сумського національного аграрного університету, Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка, Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка, Житомирського державного університету ім. Івана Франка, «Харківської обласної станції юних туристів» та Новосічанської ЗОШ I—III ступенів Сумської районної ради.

На пленарному засіданні у доповіді директора Історико-культурного заповідника «Більськ» І. І. Короста, присвяченій проблемам та перспективам збереження археологічної спадщини, підіймалось питання проведення на пам'ятках археології несанкціонованих пошукових робіт з металодетекторами. Д. В. Каравайко висвітлив основні напрямки та перспективи майбутнього вивчення городища Ширяєве, а Д. С. Гречко Більського археологічного комплексу. Дослідження доповідачів торкалися основних тем щодо попередніх результатів проведених розкопок, кореляції історичних та археологічних джерел, історіографії, просторового аналізу пам'яток, осмислення матеріальної культури,

Групове фото учасників конференції

вивчення металургійних центрів, зокрема із задіянням спектральних аналізів, фортифікації та військової справи, а також експериментальної археології та персоналій.

«Практичною» складовою конференції були майстер-класи з техніки обробки кременя (Д. В. Ступак), гончарства та використання металевих зброї (І. С. Кедун).

Підсумовуючи, результати Всеукраїнської науково-практичної конференції «Українська археологія: здобутки, сучасний стан та перспективи» можна відзначити поглиблення інтересу до вивчення пам'яток цього регіону, зокрема комплексу скіфських курганів Посулля. Проте, гостро постає проблема збереження нерухомих

об'єктів археологічної спадщини в умовах реальної кримінально-правової неврегульованості цього аспекту. Перманентне проведення подібних конференцій сприятиме популяризації та збагаченню археологічної науки.

Конференція, що розпочала свою роботу завдяки ініціативі керівництва Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, була проведена на високому науковому рівні. Велика кількість учасників та широке розмаїття тематики доповідей вказують на необхідність існування на Сумщині наукового майданчика для спілкування та обміну ідеями між фахівцями та дослідниками-початківцями.

С. РЖЕВУСЬКА